

SELETUSKIRI
maaeluministri määruse „Maaeluministri määruste muutmine“
eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse (edaspidi *ELÜPS*) § 19 lõike 2 ja § 21 lõike 2, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 637/2008 ja (EÜ) nr 73/2009 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 608–670), artikli 52 lõike 1 ning komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 639/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad, ning muudetakse kõnealuse määruse X lisa (ELT L 181, 20.06.2014, lk 1–47), artikli 53 lõike 1 alusel.

Eelnõuga muudetakse maaeluministri 5. jaanuari 2017. a määrust nr 3 „Piimalehma kasvatamise otsetoetus” (edaspidi *määrus nr 3*) ja maaeluministri 14. veebruari 2020. a määrust nr 9 „Piimalehma kasvatamise otsetoetus Saaremaal, Hiiumaal, Muhus, Kihnus ja Ruhnus” (edaspidi *määrus nr 9*). Mõlemas määruses muudetakse toetusõiguslike piimalehmade arvu piirmäärasid.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostas Maaeluministeeriumi maakasutuspoliitika osakonna otsetoetuste büroo peaspetsialist Birgit Pai (625 6146, birgit.pai@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule on teinud Maaeluministeeriumi õigusosakonna nõunik Mari-Liis Kivipõld (625 6283, mari-liis.kivipold@agri.ee) ning eelnõu on keeleliselt toimetanud sama osakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu § 1 punktidega 1 ja 2 muudetakse määruses nr 3 piimalehma kasvatamise otsetoetuse ühikumääragruppide väärtusi. Kui seni kehtisid ühikumääragrupid 1–100 piimalehma ja 101–400 piimalehma, siis uue määratluse kohaselt on 2021. aastal ühikumääragrupid vastavalt 1–150 piimalehma ja 151–400 piimalehma. Toetuse saajale, kes kasvatab 151–400 piimalehma, makstakse toetust ühikumäära alusel, mis saadakse ühikumäära korrutamisel kordajaga 0,5.

Eelnõu § 2-ga sätestatakse määruses nr 9 maksimaalne piimalehmade arv, kelle kasvatamise eest on võimalik Saaremaal, Hiiumaal, Muhus, Kihnus ja Ruhnus piimalehma kasvatamise otsetoetust saada. 2020. aastal puudus sellel toetusel karja maksimaalse suuruse nõue ehk piimalehmade arvu ülempiir ning toetust anti kõigi nõuetekohaste piimalehmade kohta olenemata karja suuruselt. 2021. aastaks kehtestatakse piirmääraks 400 piimalehma, mis tähendab, et kõikidele toetuse saajatele antakse toetust kuni 400 piimalehma eest. Nendele toetuse saajatele, kelle karjas on üle 400 piimalehma, antakse toetust kuni 400 piimalehma eest ja nendele toetuse saajatele, kelle karjas on alla 400 piimalehma, antakse toetust kõigi karjas olevate piimalehmade eest.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega. Eelnõu ettevalmistamisel võeti aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate

otsetoetuste eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 637/2008 ja (EÜ) nr 73/2009 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 608–670).

4. Määruse mõjud

Viimaste aastate areng Eesti piimatootmises on näidanud, et teatud tootjad on jäänud majanduslikult raskemasse olukorda kui teised, ning on tekkinud oht, et need tootjad võivad oma tegevuse lõpetada. Võrreldes 2012. aasta ja 2019. aasta piimalehmade arvukust, selgub, et nende arvukus on vähenenud 11,2%, seejuures on piimalehma kasvatajate arv nende kahe aasta võrdluses langenud 57,2%. 2020. aastal rakendus piimalehma kasvatamise otsetoetus Saaremaal, Hiiumaal, Muhumaal, Kihnus ja Ruhnus, mille eesmärk oli peatada praeguste piimalehma pidajate ja nende piimalehmade arvu vähenemine. Eelnõuga kavandatava piirmäärade muutmise eesmärk omakorda on väiksemate karjadega tootjate arengu stimuleerimine, arvestades tehnoloogiast lähtuvaid aspekte. Siinkohal on oluline ühtlustada mõlema toetuskeemi puhul toetusõiguslike loomade piirmäära teatud arvuni.

Eelnõu §-ga 1 muudetakse toetusõiguslike piimalehmade ühikumääraruppe nii, et edaspidi jagunevad need 1–150 ja 151–400 piimalehma suurusteks gruppideks. Selliste suurusgruppide valik on tingitud tehnoloogilisest aspektist, arvestades, et üks lüpsirobot teenindab 60–65 piimalehma. Eelnõu §-ga 2 kavandatava muudatusega ühtlustatakse saartel rakendatav toetusmeede mandril rakendatavata meetmega selle poolest, et mõlema toetuskeemi puhul makstakse toetust maksimaalselt 400 piimalehma kasvatamise eest. Erinevus seisneb selles, et saartel on kõikidel piimalehma kasvatajatel olenemata karja suurusest võimalik toetust taotleda, kuid mandril ainult nendel, kelle karjas on kuni 400 piimalehma.

Tootmisega seotud otsetoetused aitavad piimatootjatel paremini toime tulla kuludega. FADNi (*Farm Accountancy Data Network*) andmetel on piimatootmise tootmistüübi ettevõtete kogutoodangu ja kogukulude suhe kõikuv olenevalt turuolukorrast ning piima kokkuostuhinna tasemest. 2020. aasta kevadest on piima kokkuostuhind olnud languses (2020. a augustis 8% madalam kui 2019. a augustis) ning piimatootjate sissetulekute vähenemist 2020. aastal võrdluses 2019. aastaga on oodata kuni 4%. Hinnatase jääb alla FADNi (2018) tootmise omahinnale (5% madalam) ning selliselt püsides mõjutab olulisel määral ettevõtete toimetulekut.

Alates 2013. aastast on piimatootmise tootmistüübi kogutoodangu ja kogukulude suhe 2018. aastani¹ olnud langeva suundumusega, seda kõige enam kuni 150 piimalehmaga karja suurusgrupis, kus arvesse tuleks võtta ka tasustamata peretöõjõu töö, mis suurendab kulusid u 13%. Kuigi 151–400 piimalehmaga karja suurusgrupis ei mõjuta tasustamata peretöõjõu osatähtsus kogukulusid, jääb ka siin kuludega toimetulek u 2% võrra madalamaks kui üle 400 piimalehmaga ettevõtetes. Saartel asuvates piimatootmisettevõtetes on olukord keerulisem nii karjades, mille suurus ületab 400 piimalehma, kui ka karjades, kus piimalehmade arv jääb alla 400. Võttes arvesse ühe piimalehma kohta kujunevat perioodi 2014–2018 keskmist tulu puudujääki (saartel kõik karjad –938 € piimalehma kohta aastas ning mandril 1–150 piimalehmaga karjades –1008 € piimalehma kohta ja 151–400 piimalehmaga karjades –690 € piimalehma kohta) ning tootmisest lahtiseotud otsetoetuste taset ettevõtete kasutuses oleva maa kohta, hüvitab toetus kokku u 79–89% tulu puudujäägist.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamise kaasneb Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ametile lisakulu 1600 eurot, sh arenduskulu 1248 eurot. 2021. aastal jääb mõlema otsetoetuse eelarve kokku

---

¹ FADN – viimased avaldatud andmed, 2019. aasta andmed avaldatakse detsembris 2020.

samasse suurusjärku võrreldes 2020. aastaga (2020. aastal 5 770 400 € ning 2021. aastal 5 735 700 €).

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. jaanuaril 2021. a.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile. Rahandusministeerium esitas ettepaneku seletuskirja täiendamise kohta, millega on arvestatud.

(allkirjastatud digitaalselt)

Tiina Saron

Kantsler